

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szögig 4 kor., minden további szó 4 fill.

Tanítóink kérvénye.

A magyar kath. tanítók országos bizottsága a képviselőházhoz kérvényt nyújtott be, melyben tekintettel az állami tanítók fizetésének tervbe vett szabályozására, az ország tizenhét ezer katolikus tanítója számára is ugyanolyan fizetés rendezést kérelmez.

A kath. tanítók ezen mozgalmával párhuzamosan halad az összes nem állami tanítók mozgalma, a kik mindnyájan arra törekednek, hogy anyagi ellátásuk tekintetében az állami tanítói kar mögött ne maradjanak.

Nem foglalkozhatunk most azokkal a kivánalmakkal, melyeket egyes felekezeti, községi és uradalmi tanítók, illetőleg ezek testületei nyilvánítottak, csupán a kath. tanítók kérvényénél maradunk, melynek tömör tartalmát, önérzetes, higgadt hangját a legnagyobb mértékben helyeseljük.

Joggal hivatkozik a kérvény arra, hogy ha az állam ugyanazt a szakképzettséget követeli a katolikus iskolák tanítóitól, ha ugyanazon köteleességeket és terheket róvja rájuk, mint az állami tanítókra, akkor fizetésöknek javítását meg nem tagadhatja tőlük. Igaz, hogy erre első sorban az iskolafentartók vannak kötelezve, de a hol az iskolafentartók teherviselési képessége

megszűnik, ott segítségükre kell jönnie az államnak. Hiszen a mi iskoláink is az államnak, a hazának nevelnek polgárokat épp úgy, mint az állami iskolák. A népoktatás és a magyar közművelődés szolgálatában állanak a mi intézeteink, melyek ebből a szempontból is az állami iskolákkal egészben véve fényesen kiállják a versenyt.

Adót fizetünk bizonyára nem csak azért, hogy abból az államnak katonára és hivatalnokokra teljék, hanem a végből is, hogy az adózó nép filléreiből jusson a kulturszükségletekre, a mennyiben azokat a társadalom a saját erejéből kielégíteni nem képes. Kétségtelen az, hogy ha jogosan kér támogatást az államtól az iparos, a gazda, a kereskedő, ha teljes joggal mondhatják ezek az államnak: a te kezdedben gyülemlik össze a hazai társadalom ereje, ebből nyujts nekem segítséget, mert magamtól nem vagyok képes a gazdasági élet körében feladatomat megoldani, fentartásomat biztosítani, akkor az iskolafentartók is jogosan mondhatják az államnak: a te kezdedben van a mi vagyionunknak, pénzünknek nagy része, ebből segíelyez minket, mert e nélkül meg nem felelhetünk az idők és életviszonyok követelményeinek.

Tiszta, világos álláspont ez, melyből

az következik, hogy ha az állam a más jellegű iskolafentartókon jogsérelmet elkövetni nem akar, ha továbbá nem akarja a hazai közoktatásügyet megszübbasztani, ha nem akar a tanerőknek legszélesebb rétegeiben csüggedést és elégtelenséget kelteni, akkor kivétel nélkül minden nyilvános iskolában s így a mi katolikus iskoláinkban is a tanítók fizetését az állami tanítókéval egyenlő összegig kell kiegészítenie.

A közoktatásügyi kormány úgy látszik nem idegenkedik a tanítói fizetésrendezésnek ily értelmű kiterjesztésétől. Erre vall az a körülmény, hogy a magyarországi tanítók országos bizottságának igazgatótanácsa, mely tudvalevőleg a kultuszminiszterium befolyása alatt áll és annak szájze szerint szokta meghozni határozatait, elvi megállapodásként kimondotta, hogy minden, akár felekezeti, községi, akár állami tanítónak kevesebb kezdő fizetése és lakbérére nem lehet, mint amennyi az állami tisztviselők XI. rangfokozatában a III. osztályú hivatalnokok fizetésének megfelelő.

Nagyon valószínű azonban, sőt bizonyos, hogy az állam abban az esetben, ha a katolikus tanítók fizetését az új törvényjavaslatban megállapított összegig kiegészíti, ezen kiegészítés fejében isko-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Manci mamája.

Nagyon elbámult a kis Manci, mikor oly szokatlanul korán felzavarták legédesebb álmából. Kis ökleivel kidörzsölte szemeiből az álmoasságot, s aztán jó tágra nyitotta ki fekete nagy szemét, ha vajjon jól lát-e. Mert az még nem történt meg vele világeletemben, hogy más valaki keltse fel csókjával magához hasonló babamamáján kívül. Pedig most nem a mama, hanem más valaki hajolt föléje s kívánt neki jó reggelt, mialatt kis száját, piros két orcáját, hófehér angyali homlokát csókjával halmozta el.

A dada volt. Máskor csak a mama karjaiból szokta átvenni a kis Mancit, hogy felöltöztesse. Ma nem a mama kapja ölbe az ébredező apróságot, hanem a dada. S ez a dada is olyan furcsa máma. Máskor mosolyogva tekint reá és gyorsan pergő nyelvvel serkenti öltözésre s örül, ha neki is hagyott az anyai szeretet egy csóknyi helyet a piros arcon. Ma oly szomorú, a szeme könnyes, pedig neki jutna ki az, ami eddig még ki nem jutott: a Manci első reggeli csókja. Aztán olyan csendes, szólni se tud csak suttog.

— Jöjjön Mancika, megynk öltözni, mert a mama még alszik.

A mama még alszik. Nem érti a dolgot a kis Manci. Hisz ha a mama alszik, akkor neki is aludnia kellene. Miért nem hagyják hát aludni? Máskor tovább aludt, tovább, mint a mama. Addig, amíg a mama fel nem kelt, ki nem kapta puha kis ágyából s át nem adta a dadának. S ma a mama még alszik.

Ilyen gondolatok hajszolják egymást kis agyában, de nem szól. Nem mer. Hisz a dada se mer. Pedig máskor ugyancsak hangos. Ma suttog és sir. Miért sir, mikor a mama alszik. Avagy mikor a mama alszik, akkor az sir, aki nem alszik?

E gondolatát megerősíti az apuka is. Máskor elkapta a dadától, játszott vele, kacagott. Most megcsókolja és sir. Miért? Mert még alszik a mama. Tehát sirni kell, mikor a mama alszik? S már-már az ő kis szája is pityergőre fordul, ha az apuka ki nem küldené a dadát, hogy játszó vele és vigyázzon rá.

S az vigyáz. Rendesen az egész ház az ő birodalma a gyermekszobából ki sem engedik. Miért? Mert még alszik a mama.

Játékai közé ül a sarokba, de nem játszik. Gondolkodik. Ezt a furcsa helyzetet szeretné

megérteni. Aztán a dada néha ki-kiszalad s őt magára hagyja apró hugával, a még kisebb Margitkával. Aki, mihelyt magára marad, mindjárt gagyogni kezd: mama, mama. S a Manci beszél a kis Margitnak a mamáról, aki nem jöhet, mert még alszik. Beszél hozzá, csitítja s mesél neki úgy, mintha ő a legjobban értené a dolgokat. Mesél neki az alvó mamáról, pedig az ő göndörfürtű angyalféjét is bántja a kétség, kis szive úgy elszorul, hisz ő se látta még ma a mamát, mert még alszik.

Mikor a dada ki-s bejár, idegen hangok, szokatlan zaj, zúgás hallatszik a kis gyermekszobába. Pedig csendnek kellene lennie, mikor a mama alszik, hová föl ne ébresszék. De miért alszik oly soká?

Majd idegen nénék jönnek be. Azok is oly szomorúak, sirnak. Ölbe kapják őt is, a kis Margitot is. Simogatják, becézgetik. Szánón mondogatják: — Szegény Manci! Szegény Margit! Szegény gyermekek! Ezt sem érti a kis Manci. Miért sajnálják? Mert még alszik a mama?

S a kis Manci nekibátorodik s megkérdi az egyik bizalomgerjesztőbb nézésű nénitől:

— Hol a mama? Még mindig alszik?

— Még! mindig! — válaszolja.

láink felett újabb joghatóságot fog követelni a maga számára. A dolog úgy áll, hogy egy ilyen követelésnek jogszerű alapja nincs és nem is lehet, mert a köz-célok előmozdításában munkálkodó társadalmi szerveket köteles az állam segíteni, úgy hogy ez a segítség az állam részéről nem kegyelem, nem kiváltság, hanem az állami élet feladatai által meghatározott érdekeknek mellőzhetetlen követelménye. Nem akarjuk tagadni, hogy az állam a vele egy célra közreműködő társadalmi szerveknek feltételeket szabhat, törvényeket és rendeleteket írhat elő, melyek szerint ezen szervek a magukra vállalt feladatok megoldására törekedni kötelesek, de mindezen feltételek, törvények és rendeletek az állam érdekeinek körét túl nem léphetik.

A nem állami iskoláknál az állam érdeke azt követeli, hogy ezekben a népoktatási intézetekben is a magyar szellemű tanítás, a nemzeti irányú nevelés és a magyar nyelv sikeres oktatása biztosítva legyen. Ezt az érdeket az állam a fegyelmi jognak kiterjesztése és erélyes gyakorlása által kellően biztosíthatja a nélkül, hogy az iskolafentartó hatóságok lényeges jogait meg kellene nyírni.

Katholikus iskoláinkra nézve az állami segítség esetében ragaszkodnunk kell ahhoz, hogy az egyházi hatóság rendelkezési joga ezen iskolák felett abban a mérvben és azon határok között ép és sérthetetlen maradjon, melyekkel azt az *országos autonómiai munkálat* körvonalozta. E szerint a tanítási rendszernek és rendtartásnak megállapítása, a tankönyvek előírása, az iskola vagyonának kezelése és az arról való rendelkezés, a tanítók kinevezése, illetőleg választása és megerősítése, a vezetés, felügyelet és a fegyelmi bíráskodás olyan sarkkövei az iskoláink felett birt jogoknak, hogy azok bármelyikének kimozdítása maga után vonná ennek az egész jogkörnek az összeomlását.

Végre bejön az apuka is. Tárt karokkal szalad eléje a kis Mancsi. Nyaka köré fonja gömbölyű karjait s az apuka forró csókjaitól felbátorodva kérdi:

- Még alszik a mama?
- Igen fiam! Akarod látni?
- Igen, igen, látni akarom! — tapsol örömben.

A nagy terembe vezet az apuka. Feketével van az bevonva. Két sor viaszgyertyának halovány fénye küzd a homálylyal. A néma csendet csak a gyertyák sercegése, a körülállók vagy a térdeplő látogatók halk zokogása, mely sóhaja töri meg. De ezt nem igen veszi észre a kis Mancsi. Szemeit a közepén álló ravatalra mereszti. Tetszik neki a szép ezüstös koporsó, melyben a mama alszik, a zöld díszvirágok, melyek körül veszik, a tarka koszorúk, melyek az ágyat lepelként borítják. Tetszenek neki a koszorúkról lecsüngő aranybajt, aranybetűs, széles fehér és kék szalagok.

Az apuka felemeli és megmutatja neki a mamát.

Nézi a kis Mancsi a fehérarcú mamát és megszólal: — Milyen szép! Én is szeretnék

Vigyáznunk kell tehát, hogy az állami segítség kedvéért ne lépünk a lemondás terére. Jegyezzük meg jól, hogy nem kegyelmet fogadunk el az államtól a segítséssel, hanem egy minket megillető jogot kapunk. Ennek fejében az állam mást nem követelhet tőlünk, csak azt, hogy a tanügyi követelményeknek minden szempontból megfeleljünk. Ezt megtettük eddig, megteesszük ezentúl is, de ennél tovább nem mehetünk.

Adat a választói összeírásához.

Tizenegy nyitra-szucsányi lakos által aláírott panaszjegyzőkönyvet küldtek be hozzánk, mely megdöbbentő világosságot vet Nyitramegye egynemely közigazgatási közegének törvényellenes, népszaklató eljárására és bizonyosságot tesz arról, hogy nálunk lehetségesek az olyan összeíró küldöttségek is, melyeknél a jogérzéknek a nyomát sem lehet felfedezni.

Ha ebben a bevezetésben valamiféle hibát követünk el, az csak az lehet, hogy a törvényellenes és népszaklató eljárásnak a vádját csupán egynemely közigazgatási közegre terjesztjük ki, holott ezeknek az alakoknak nagy a számuk Nyitravármegyében.

Maga az eset a következő.

A számbokrétai választókerülethez tartozó Bélaudvarnokon f. é. március hó 26-án eszközölte a választói jegyzék kiigazítását, az e végből kiküldött második küldöttség, melynek tagjai voltak: Knogler Gusztáv, Salzberger Samu és Brucker Gyula körjegyző. Ezen küldöttség előtt a mondott napon megjelent 11 szucsányi lakos, a kik tudva azt, hogy az 1903-ik évről érvényes névjegyzékből azért hagytak ki, mivel a bélaudvarnoki segédjegyző, valami Tamaskovics, a múlt évben működött küldöttség előtt magyar honosságukat tagadta, most magukkal hozták honossági bizonyítványukat, kérvén Brucker Gyula körjegyzőtől annak aláírását.

A körjegyző az aláírást megtagadta, a nyitra-szucsányi bírónak pedig egyenesen megtiltotta, hogy azt a bizonyítványt aláírja és a községi pecséttel ellássa. A jogukat kereső emberek erre magához a küldöttséghez fordultak, mely előtt egyesek a keresztlevelökkel bizonyították, hogy az országban születtek, mások pedig hivatkoztak arra, hogy bár nem születtek az országban, de már több, mint 40 év óta itt laktak, birtokot

ilyen szép ágyban aludni. Szinte ujjong örömben. Oda kívánczik a mama mellé, abba a szép koporsóba, amelyben olyan jó lehet pihenni!

Az apuka visszatartja a karjaiból szabadulni vágyó gyermeket s csókjaival elhallgattatja, miközben egy pillanatra felderül az arca, hogy az ártatlan szív még nem érti a nagy veszteséget, a gondtalan szívbe bele nem vette magát még a vigasztalan fájdalom férgé.

Aztán ismét elborul az arca. A nagy bánattól összeszorult szive két forró könnyecseppet sajtolt ki szeméből s halk imát rebeg, hogy sohase is kelljen átéreznie a gyermeknek azt a fájdalmat, mely az ő szivét marcangolja.

S amikor a bús apa a fájdalom súlyát áitva nem bírja tovább viselni, térdre rogy tovább imádkozva a szeretett halottért, az árvák boldogságáért.

Azok pedig gondtalanul játszanak a szalagok aranybajtjaival, simogatják a disznóvények sötétzöld fényes lombjait s bámulják a gyertyákról hulló viaszecseppeket...

Tichy Cölesztin.

birnak s eddig még mindig benn voltak a választói névjegyzékben, melyből első ízben csak a múlt évi jegyzék-kiigazítás alkalmával hagytak ki.

Hiába való volt minden bizonyítás, a küldöttség a szegény jogkereső embereket elutasította.

Erre azután Brucker Gyula körjegyző gondolt egyet s a küldöttség előtt az igazukat kereső embereknek kijelentette, hogy megszerzi nekik a választói jogosultságot, de ez mindegyiknek külön-külön *hét koronába fog kerülni*. Egy korona, úgymond, bélyegre kell, a többi pedig munkadíj fejében jár a jegyző úrnak. Ezt az ajánlatot az illetők felháborodással visszautasították.

Az összeíró küldöttség a szóban forgó 11 szucsányi lakoson kívül, még két olyan szucsányi választót is kihagyott, kik az 1903-ra szóló névjegyzékbe fel voltak véve, névszerint Tuna József és Villimek József választókat, mint nem magyar honosokat, pedig mind a ketten az országban születtek.

Az elmondottak kiegészítésül meg kell még jegyeznünk, hogy a most szégyenszemre elutasított szucsányi lakosok ügyének még a múlt évről érdekes előzménye van. Mint már említettük, a múlt évi kiigazítás alkalmával Tamaskovics bélaudvarnoki segédjegyző az illető embereknek a választói jegyzékbe való felvétele ellen felszólt. A küldöttség Brucker Gyula körjegyzőtől kérvén felvilágosítást, a jegyző egy nyilatkozatot állított ki és azt a bíró által is aláíratta, mely szerint embereink nem magyar honosok, s ez okból a választói jegyzékbe fel nem vehetők.

Ezen nyilatkozat alapján az összeíró küldöttség embereinket a jegyzékből kihagyta.

A kihagyottak a Kúriához fellebbeztek, ez azonban alaki okból a fellebbezést elutasította, arra való hivatkozással, hogy csak annak áll jogában a Kúriához fellebbezni, a ki a választói jegyzék kiigazítása iránt a központi választmánytól felszólt. Minthogy pedig a fellebbezők a központi választmánytól való felszóllalást elmulasztották, ennél fogva fellebbezésüket el kellett utasítani.

A Kúria határozatához a jogszerűség szempontjából természetesen szó sem férhet. Van azonban a dolognak egy igen jellemző oldala.

Az érdekeltek a fellebbezésükhöz oda csatolták a község bírájának és a többi előjárónak bizonyítványát, melyben ezek tanúsították, hogy a fellebbezők Nyitra-Szucsányban illetőséggel bírnak és magyar honosok. A községi bíró ezenkívül még azt is kijelentette, hogy előbbi nyilatkozatát, melyet a jegyző kivánságára irt alá, semmisnek tekintti, minthogy a jegyző *fel nem világosította őt annak tartalmáról, s így ő nem tudta, hogy mit ír alá*.

Ez a jogtalanul kihagyott szucsányi választók esete. Egészen beleillik Nyitravármegye közigazgatásának rendszerébe. Abba a jogfosztó szisztémába, mely Thuróczy Vilmos főispánsága alatt honosult meg a megyében, s melyet a mostani főispán is csodálatos érzéketlenséggel tűr, pedig ő nem Bánffyól kapja az utasításait, hanem a törvény, jog és igazság nagy szóvivőjétől, Széll Kálmántól.

Valóságos szatirája az minden komoly alkotmányos funkcionának, hogy a legfontosabb alkotmányos jog megszerzésére és biztosítására túlnyomó nagy számban jegyzők, Salzberger Samu és minden anyagi és erkölcsi függetlenséget nélkülöző individuumok küldetnek ki, a kik sem eleget tanultsággal, sem ép jogérzékkel nem rendelkezvén, nem a jogok kiterjesztésére, a nép igazainak védelmére törekednek, hanem alacsony érdekekből a jogok konfiskálására törnek.

Ilyen és hasonló esetek nem a jogrend uralmát jelentik, hanem a nép nyakára ültetett ripók garázdálkodását. Vajjon büntetlenül történhetik-e ez?

Ujdonságok.

Egyházi hír. Soltész Péter kis-gradnai hely. lelkes ugyanoda plebánosnak nevezetett ki.

Személyi hírek. Dr. Nesztor Emil farkasdi körorvos a tisztvizsgát e napokban Kolozsváron sikerrel letette. — Gróf Sizzo-Noris Kristóf trencsénmegyei birtokos Budapestről hosszabb tartózkodásra Adamócra érkezett.

Kitüntetés. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara Pécs Ede nyitrai kereskedő és szőlőbirtokosnak az 1900 évi párisi nemzetközi kiállításon való részvételéért és ott kifejtett tevékenységéért köszönetét és elismerését nyilvánítja.

Kinevezés. Vermes László negyedi derék segédjegyző a soók-szelőcei lemondás utján megüresedett jegyzői állásra lett kinevezve helyettesnek.

Eljegyzés. Sipos Viktor várnai gyógyszerész jegyet váltott Schultz Ferenc soproni magánzó leányával Karolin kisasszonnyal. — Dr. Petrikovich Aladár nagytapolcsányi ügyvéd jegyet váltott Kropácsy Jenő tapolcsányi ügyvéd leányával Eugenia kisasszonnyal.

A feltámadási körmenet Nyitrán ezidén csak a templom falain belül volt megtartható. Zimankós hideg, északnyugati szél fenyegető felhőket hordott össze az égen, melyek éppen a székeseházi feltámadás alatt csepergő esőbe oldódtak szét. A várbán egyébként a püspök ur ő méltósága vezette a körmenetet, mely ezuttal az alsó templomból csak a felső templomig tartott. — A szt. ferencrendiek népes körmenete is elmaradt a szakadó eső miatt, a felsővárosiak mégis a kitűzött időben kivilágították ablakaikat, melyekből barátságosan áradt szét a fény a csillogó esőcseppekre. — A gazda a szőlőbirtokos megvizsgálatódott azzal, hogy a szomszjas földnek valódi áldás volt már az eső, mely husvét vasárnapját is teljesen elmosta.

Halálozás. Császka Rezső, trencsényi építész, fiatalabb korában rajztanár az ottani gimnáziumban életének 59 éves korában elhunyt. — Marsovszky János, az ersekújvári főgimnázium fiatal tanára, szívszelhűdésben e hó 15-én elhunyt. — Szelcer József, nyug. jegyző a nagytapolcsányi Agoston-kórházban jobblétre szenderült. — Béke poraikra!

Engel József alapítványa. A helybeli izr. hitközség elnöke elagott zsidóvallásu egyének számára Nyitra-Párutca menhelyet építtet, melyben 30 személy fog ápolatni. Ezzel kapcsolatosan kiemeltük, hogy ugyanő a zsidórabbi-képző számára nagy pénzadózattal Nyitrán egy rabbi iskolaépületet emeltetett és azt teljesen felszerelve e hó 15-én adta át az iskolát fentartó egyesületnek.

Adományok. Polónyi Géza országgyűlési képviselő, a ki a husvétüi ünnepeket Alsó-Köröskényben töltötte az ottani iskolás gyermekek számára 30 koronát adományozott magyar ima- és énekkönyvek beszerzésére. Ezzel kapcsolatosan Polónyi Géza jótékonyágának egy újabb tenyerét is veszünk hirt, hogy t. i. az alsó-köröskényi templom nagyon rossz karban levő orgonájának a javíttatását saját költségén eszközölteti. — A nagylelkűségnek ezen vonzó példája már eddig is követésre talált az alsó-köröskényi fiatalágnál, mely a maga körében gyűjtést rendez, hogy a nem sokára bővítendő plebánia templom számára egy üvegfestésű ablakot csináltasson. Az ablakkép Szt. Imre herceget fogja ábrázolni. — Sizzo-Noris Kristófné grófnő szül. Semsey Szibill e napokban gyönyörű kivitelű, értékes perzsa szőnyeget ajándékozott a kochanóci templomnak. Ő méltóságaiak szerénységét ismerem, tudom, hogy a sz. irás szavait tartják szemük előtt „ne tudja balkezéd mit tesz a jobb“ ez alkalommal azonban kénytelen vagyok szerénységüket napvilágra hozni, amikor kötelességemet teljesítendő ez uton fejezem ki hűvém nevében is a remek husvétüi ajándékért hálás köszönetemet. Adjon az egek Úra, minél több ily vallásos érülettel áthatott főurat anyaszentegyházunk és hazáinknak.

A nyitrai megyei gazdasági egyesület igazgató-választmánya a f. évi április hó 24-én pénteken d. e. 11 órakor Nyitrán a város-ház nagytermében ülést tart.

Uj oltáregyletek a vidéken. A hitélet előmozdítását célzó ajatossági egyletek között, ha talán a Rózsafűzér társulattól eltekintünk, nincs egy sem, mely oly örvedetes gyorsasággal

terjedne egyházmegyénkben, mint az oltáregyletek. Legújabbban Riecsnicán, Trencsén-Toplán és Morva-Lieszkón alakultak a nyitrai anyaegyletek új fiókjai, melyekkel együtt az anyaegylet most már 53 fiókot számlál. Örömmel regisztráljuk ezt a szép eredményt, mely a hitélet bensőségének egyik főmérője és bizonyosága a lelkesek és hívek buzgóságának. — A főkegyelvek tájékoztatására e helyen egyúttal megemlítjük, hogy az anyaegylet május hó 17-én fogja tartani ez évi közgyűlését.

Választmányi ülés. A nyitrai megyei központi kitelészövetkezet igazgatósága f. hó 24-én ülést tart, melynek főtárgya a múlt évi számadások megvizsgálása és a közgyűlés előkészítése.

Ki lesz a polgármester? Erre a kérdésre ugylátszik igen könnyű és nehéz is felelni. Ideiglenesen vagyis ezen polgári év végeig előre láthatólag Faschler Ferenc városi tanácsnok fog megválasztatni. — De hogy az általános tisztújításkor ki lesz, azt még eldönteni nehéz. — Most új jelöltet emelegetnek Mazóly Antal kir. táblai bíró személyében, ki az év végén több mint 30 évi szolgálat után a bírósági pályán nyugdíjaztatnék. — Ez alkalommal felemlítjük, hogy arról értesítenek bennünket, miszerint Klobusitzky Géza ár. alelnök a polgármesteri tisztre nem reflektál, és hogy kombinációba kerül, az legfőbb néhány barátja jóindulatának tartható be.

Pártunk vezére Kramolin főispán. Ez nem tetszik a frondőröknek, hogy a szabadelvű párt szervezésére kiadott köriratban a főispánt pártvezérnek nevezik. A kérdéses szabadelvű lap így enyeleg a főispánnal:

A felhívásban több ízben olvasható, hogy „pártunk vezére Kramolin főispán.“ *Hát kérem ez tévedés, a szabadelvű pártnak csak egy vezére van és ez Széll Kálmán, ő a vezére a pártnak Nyitra megyében (!) is; pártunk al- vagy másodvezéréket nem ismer, ekkép Kramolin főispán a pártnak semmiféle vezére nem lehet; ő se több, se kevesebb, mint a kormány képviselője a vármegyében. Konstatálnunk kell, hogy eddigi főispánjaink sohasem igényelték (?) ezen címet, csak Kramolin főispán annektálta ezt mindjárt az 1901. év december végén tartott pártértekezleten; konstatálnunk kell, hogy eddigi főispánjaink egyike sem vett aktív részt a pártértekezleten, a mint ez más vármegyékben sem történik, nehogy a párt szabad elhalálozásában a főispáni közvetlen befolyás által akadályoztassék. (Ugyan ne mondja!) Ezt is Kramolin főispán honostotta meg nálunk, elég helytelenül.*

Hát bizony akár tetszik, akár nem, eddig a főispán volt a szabadelvű párt vezére Nyitra megyében, mert reméljük, nem akarják elhítni a közönséggel, hogy Bacsikády Károly volt az. Ha Thuróczy tíz éves regíme-je alatt *tényleg* nem vett részt a pártértekezlet vezetésében, annak az az oka, mert Thuróczyra nézve kft volt még a megyei közgyűlésen is elnökölni s mint a hanyag színész, minduntalan oda pislogott a sügölyök, Craus István felé. A nyitrai megyei szabadelvű pártnak tehát akkor is a főispán volt a vezére, csak a tényleges szedezésre alkalmatlan lévén, vezette a köréje szedőkötőt táborokar. azaz a most kialakított elgédetlenség, kiket Kramolin főispán — nem lévén szüksége gyámkodásra — lerázott nyakáról.

A márciusi kánikula után ma, szombaton reggelre hóra ebredtünk fel. Éjfél után 3 óra óta kavarnak a hópelyhek, erősen esővel keverve s csakis annak köszönhető, hogy április 18-án nem szánkázunk, mivel a föld a tegnapi esőzes folytán erősen át volt ázva. Hideg, csipős szél nyargal végig az utcán, mely élesen vágja a havat a járó-kelők szemébe, úgy, hogy még december apónak is bocsületére válnak. Néhány év előtt március 31-én akkora hó esett, hogy örvendünk, hogy nem történt egy nappal később, mert azt hinnék olvasóink, hogy áprilisi tréfát mondunk, ha azt állítjuk, hogy a fővonalon is elakadt a vasúti közlekedés. Most a lucskos idő miatt a lehullott hó olvad, de a szőlő- és gyümölcsstermés alighanem érzékeny kárt szenved.

Politikai bálványimádók. A nyitrai frondőrök lapja egy különben vizenyős cikkben politikai bálványimádóknak nevezi azokat a szabadelvűeket, a kik most Nyitrán dr. Kramolin és Markhot alispán mellé sorakoznak. Ez egyszer a frondőröknek igazuk lehet. De jegyezzék meg jól, hogy ők sem voltak egyebek a multban, ők is hamis bálványt imádtak, vagy imádtatták magukat az alsóbb rangú megyei és községi tisztviselők által. A különbség csak az, hogy egykor Thurócyt meg Craus Pistát imádták, most meg Kramolint és Markhot Gyulát. A lomtárba helyezett

bálványoknak és a fetichismus elcsapott főpapjainak persze ez nem tetszik. Minduntalan vissza kívánkoznak a Capitoliumba. Erősen verik a mellüket, hogy csak az volt az egyedül üdvözítő szabadelvű igaz vallás, mikor nekik tömjéneztek, a mostani az eretnekség, több, — az bálványimádás. Atyafiak! Nem voltatok ti párt soha! Ti csak egy érdekhajhászó kottéria vagytok, kik csupán addig birtatok érvényesülni, míg más párt tesped és tétlenül nézi garázdálkodásaitokat. Jövőre hiszszük, nem lesz úgy, akár ezen, vagy a ti bálványaitok kerüljenek is a piedestálra.

A zsolnai iparkiállítás előmunkálatai serényen haladnak előre. F. hó 16-án Osztró-luczy Géza trencsénmegyei főispán dr. Schwertner Antal alispán kíséretében tekintette meg a kiállítás területén mostanáig véghezvitt parkirozási és építkezési munkálatokat s teljes elismerését és meglegedését nyilvánította a kiállítási bizottság előtt. A kiállítás igen érdekesnek és tanulságosnak ígérkezik. Öt vármegyének: Nyitra, Trencsén, Turóc-, Liptó- és Árvavármegyéknek iparra, kezdve a legegyszerűbb kézimunkától, a gyáripar legtekélyesebb készítményeig, képviselve lesz a kiállításon. A kiállítási terület gyönyörű panorámája, a kiállított tárgyak nagy változatosága, a bekerített kiállítási területen Mauthner által létesítendő szép virágágyak, lugasok, bokrok, továbbá a kiállítás területén magasra felölvő szökőkút bizonyára kielégítik majd a legkényesebb igényeket is és sok látogatót fognak hozni Zsolnára. A 2000 m² nagyságu iparcarnok előtt festői elrendezésben fog csoportosulni 22 pavillon. Ezek között két budapesti pavillon fog szerepelni: egyet állít a Ganz-cég, a másikat az Alfa Separator r. t. Egy pavillon képviselni fogja Fiumét. Ebben 200.000 korona értékű gyöngy lesz elhelyezve. Zsolna két pavillont rendelt meg. A kiállítók száma mostanáig 310: Trencsén vm. 82, Zsolna 92, Turóc vm. 23, Árva m. 9, Liptó m. 34, Nyitra m. 43 és az ország más részei 27 kiállítóval lesz képviselve.

Templomrablás. Sztasskó trencsénmegyei községben a nagyhéten betörték a templomba és a többi közt egy értékes kelyhet meg miszerint vittek el ismeretlen tolvajok. A nép a kegyeletlen tetten szörnyen fel van háborodva és tekintve a lakosok mély vallásosságát, fel sem tételezhető, hogy valamely odavolt követte volna el a rablást. Kétségkívül valamely idegen csavargó lehetett, kinek azonban mindeddig csak bottal ütök nyomát.

A szövetkezeti ügy támogatása. Az országszerte szervezkedő szövetkezeti mozgalom ellenállhatatlanul halad kifejlődésének céljai felé. Meglegedéssel látjuk, hogy a közigazgatás tényezői, a kiktől a szövetkezeti ügy sokat szenvedett és sok helyütt szenved még most is, helylyel-közel már némi jóindulatot és rokonszenvet kezdenek tanúsítani ezen nagyfontosságú közzgazdasági intézmény iránt. Tapasztaltuk ezt a multkori vármegyei közgyűlésen is, midőn Verbóc község képviselőtestületének azon határozata tárgyaltott, mely szerint a község 30.000 korona állami inségkölsönt vesz fel. E határozat ellen a merkantilis taborból felszólt dr. Kállai Armin azzal érvelve, hogy a község a mostani inséget majd csak kiheveri valahogy kölcsön nélkül is, míg ha most a kölcsönrel adósságba veri magát, ennek terhet évekig sanyleni fogja. Kállai felszólalása alól a lólab azonnal kilátszott, midőn az ügy előadója, dr. Kostyál Miklós felvilágosításképp megjegyezte, hogy Verbóc község a kért kölcsönt szövetkezet alapítására, tehát egy olyan befektetésre fogja felhasználni, melyre a községnek éppen a jelen inséges viszonyok között nagy szüksége van és mely a kölcsön hasznathozó kamatoztatását is biztosítja. Örülünk, hogy egyszer már olyan hivatalos kijelentést is hallhattunk, melyből a közigazgatás tényezőinek a szövetkezeti ügy támogatására irányuló biztatása kihallatszik. A közigazgatás mérhetetlen szolgálatot tehet a népjólét ügyének, ha a szövetkezeti mozgalmat segíteni és erősíteni fogja. A merkantilistáknak ez persze nem tetszik, de ezen nem is csodálkozunk.

A Vágsellyei Hitelintézet Részvénytársaság ügyében egy levelet vettünk Belohorszky János farkasdi jegyző urtól, melyből kiemeltük a következőket: A dolog mikénti állására a következőket van szerencsem tekinteteségednek becses tudomására hozni. Igaz, hogy a vágsellyei Friedliebek és Magyar Izidor sellyei ügyvéd nálam megjelentek ez ügyben, — de én ajánlatukat kereken visszautasítottam — csupán udvariasság szempontjából megígérttem, hogy azon esetre, ha majd az intézetnek kedvező forgalma lesz, úgy hajlandó leszek az embereimet oda te-

relni. Minthogy én az illetőket egyáltalában semmire fel nem hatalmaztam azonban mindamellett nevemet felhasználták, épen azért a küldött felhívási íveket rögtön más nap visszaküldtem és teljesen szakítottam velük. Sőt merem azt állítani, hogy a farkasdi izraelitákat is lebeszéltem és erősen közreműködtem, hogy lépne ne kerüljenek és ne kerüljön senki községemből, mert elég nekem ama tudat míg farkasdi jegyző leszek, hogy a Friedliebek községünket végig ekzekváltatték. — Tekintetes Szerkesztő úr! Sokkal önértesebb ember vagyok, semhogy az oly embereknek szekerét toljam, kik községünkben több embert már tönkretettek, tehát nem volt ok a cikkirő úrnak bennem kételkedni semmi néven nevezendő tekintetben, mert én amúgy is tulterhelve vagyok a sok oldalú hivatalos teendővel ily óriási nagy községben, miért is nem vállalhatsz semmiféle privát foglalkozást, de nincs is rá szükségem, mert hála a jó Istennek elég jól dotálva vagyok a községemtől nincs szükség tehát nekem semmiféle tagasabb hitelfészekre, annál is inkább nem, mivel én semmiféle privát passziókkal nem foglalkozom, csupán hivatalos teendővel. Mindezek után tiszteletteljesen kérem a tekintetes szerkesztő urat, miszerint méltóztatás-ezen közleményt rektifikálni. — Kiváló tisztelettel maradtam Farkasdon, 1903. ápril hó 14. a tekintetes szerkesztő úrnak alázatos szolgálója Belohorszky János, jzö.

Nyitra megye a zsolnai kiállítás. A zsolnai iparfejlesztő bizottság Nyitra megyét hivatalosan megkereste aziránt, hogy a zsolnai kiállítás választmányába tagokat küldjön ki. Ehhez képest a március 31-én tartott rendkívüli közgyűlés Huszár István és Juhász Sándor törvh. biz. tagokat küldte ki, hogy a kiállítási választmányban a vármegyei törvényhatóságot képviseljék.

Érdekes szerecsen. A minap ifj. Eszterházy Károly gróf Abrahámról (Pozsony m.) nevelőjével, Stengl Polykárp bencés tanárral meg látogatta a helybeli felsőbb leányiskolát, velejött szerecsen inasa, az Abessziniából (Afrika) való Andree Fortunet, vagy amint hazájában nevezik Tekie András is. Érdekes egy fiu, akiben a deak-kisasszonyok egy darab Afrikát láttak magok előtt. Meg is néztek tőviről egyire török ruhájában a fekete fiut; fezbén, teshöz álló derékkal és szoknyaszerű alsó ruhával, szépen festett. De kivált rajta a kékes-fekete vastag ajk, gyönyörű szép fogsora és rózsaszínű nyelve meg szellemes, okos szeme, melyhez keretül állt a göndör fekete haja tuskés erősen. Mi fehérek habozás nélkül akár keleti kiváló szépségnek is mondhattuk volna. De az már igazán meglepett, mikor az igazgató kérdéseire szépen és okosan magyarul felelt. Mióta vagy Magyarországon, András? — Közel két esztendeje, felelt egész illedelmesen. És hol tanultál magyarul? Kérem én Kairóban nevelkedtem a missió-házban, ott olaszul és franciául tanultam, onnan hozott el Schossberger úr, akitől a gróf úr mellé kerültem, Pesten és Abrahámon tanultam meg magyarul. Azután szépen elbeszélte hazájának, Habesnek, viszonyait. — Valóban tanulságos egy dolog. A kis szerecsenfiú két év alatt megtanult magyarul s a mi magyarországi gyerekeink iskoláinkban hat év alatt sem tanulnak meg annyit magyarul. Nemde furcsa egy dolog ez? Úgy illenek, hogy ez inkább megfordítva legyen.

Tűz gondatlanságból. Csizmadia Károly farkasdi földművelőnek szolgálója a husvét estén meglehetősen mámoros fővel került haza a becsaliból. Rágyújtott a pipára és a gyufát égően eldobta. A lovak alatt a szalma azonnal lángot fogott s a még fenlevő szomszédoknak köszönhető, hogy a lovakon kívül másban nem szenvedett kárt a gazda.

Kik csinálják a trencsényi pánszlávokat? Trencsény megyében már régi idők óta, de különösen az utolsó képviselői választások óta nagy mérvben űzik a pánszlávgyártási sportot. Ha szabadulni akar valami papi vagy világi stréber a komoly versenytársától, egyszerűen reástiti a pánszlavismus igen olcsó módon megszerzhető bélyegét. Az egyháziak között igen sokan egyszerre azon veszik magukat észre, hogy hirtelen, különösen ha valami, bármilyen rongyos ple-

bániát kérnek a minisztertől, veszélyes pánszlávoknak vannak stampiglirozva a megyei hivatalos körök előtt. A legujabban egy ilyen titkos pánszláv-stampiglirozó hivatalt sikerült felfedőznie az új f. vadicsói adminisztrátornak, Bélik Mihálynak. A mióta Vadicsóra került, szinte égni kezdett a homloka a pánszláv-stampigliától, holott az előtt nyoma sem volt nála ennek a veszélyes betegségnek. F. h. 16-án, mikor a trencsényi főispán úr Zsolnán tett látogatást s a zsolnai, valamint a szomszéd varnai s k.-ujhelyi papság egyes tagjainak a tisztelgését fogadta, a vadicsói adminisztrátor a lehető legerélyesebben tiltakozott a főispán úr előtt a titkos pánszlávgyártó hivatal alattomos munkája ellen s a jelenlevő paptársak hangos helyeslése között tisztára mosta magát az aljas vád ellenében. A tisztelgő papság zajosan megjelentette a főispán urat, mikor azzal nyugtatta meg a gonoszakarattal meghurcolt adminisztrátort, hogy mindenkor csak az illetékes tényezőktől eredő híreknek szokott hitelt adni, ez alkalommal pedig a vadicsói adminisztrátor úrról egy teljesen *illetéktelen* egyén igyekezett rossz véleményt kelteni. Keresik azt a nagyszájú, de teljesen — *illetéktelen* frátert.

Iparosaink és a zsolnai kiállítás. A nyitrai városi ipartestület a vármegyétől anyagi támogatást kért azon nyitrai városi iparosok számára, akik a zsolnai kiállításon résztvenni szándékoznak. A törvényhatósági bizottság az ipartestület kérését nem teljesíthette, mert a vármegye ilyen célra alappal nem rendelkezik, de a multkorai rendkívüli közgyűlésen elhatározta, hogy felír a kereskedelmi miniszterhez és iparosaink számára a kereskedelmi tárca terhére megfelelő segélyösszeget fog kérni. Csak ha azután meg is kapná. Ehhez természetesen egy kis protekció kell s ennél a pontnál a város képviselőjéhez fordulunk, aki mint volt polgármester, a város iparosainak anyagi helyzetét jól ismerheti, tudja azt, hogy a mi iparosaink saját erejükből nem képesek eszközölni azokat a befektetéseket, melyek egy bár vidéki, de mégis nagyobb szabású kiállításban való részvételhez szükségesek. Ismét jó alkalma lesz tehát Nyitra város képviselőjének támogatni ott fent a ministeriumban egy oly ügyet, melyhez ha nem is kapcsolódnak főbenjáró érdekek, a mi pangó iparviszonyaink között azonban jelentőséggel bír. Ezt el is várjuk tőle.

A zsolnai orvos ügye. Dr. Hammer-schmied Alajosnak, az állami vasut által hirtelen elmozdított zsolnai orvosnak kínos feltűnést kellett úgye f. hó 15-én került fegyelmi eljárás alá Rudnay István zsolnai főszolgabíró előtt. Az orvos most már nem egyedül, mint az első vasuti vizsgálatnál, hanem ügyvédjével, dr. Stern Rezsóval jelent meg a főszolgabírói hivatalban. A főlháborító eset miatt rendkívül nagy az elkeseredés a zsolnaiak között. Egyesek még a trencsényi főispánnak és alispánnak f. hó 16-án Zsolnára tett kirándulását is a kínos ügyvel akarták magyarázni. A főispáni látogatás azonban a zsolnai iparkiallításnak volt szánva. De mégis minden bizonyynal föltehető, hogy a trencsényi főispán úr az orvosnak kínos és főlháborító esetről is nyert kellő tájékoztatást. Általános a nézet Zsolnán, hogy az orvosnak, mint megyei zsolnai-járású orvosnak a helyzete tarthatatlan, már csak a kínos ügy által okozott rendkívül nagy főlháborodás miatt is.

Kép az amerikai papi életből. A „Magyarok csillaga“ című amerikai lap papszerkesztője ezeket írja magáról: A monongahelavölgyi róm. kath. magyar plébános helyzete, a kinek január hatodika óta igazán nem otthona a lakása. *Legtöbbször ugyanis vonatban írja meg lapját, vagy pedig távol lakóhelyétől, hívei között, a hol a körülmények miatt szent hivatását kénytelen teljesíteni. De legszorgosabb az ideje most, a mikor csak a mult vasárnap 280 hívője gyönt és áldozott meg McKeesporton. Miért is délután fél négykor kelt fel abból a gyóntató székéből, a melyben szent hivatását már szombat délután elkezdette, vasárnap reggel 7 órától egész délután fél négyig, a szent mise és prédikáció idejének kivételével megszakítás nélkül folytatta. Vasárnap este azután a hozzá 3 órányira fekvő Brownsvilleba ment, a honnan hetfőn éjjel már a McKeesport-hoz, gyorsvonaton 9 óra távolságra fekvő Daytonba utazott, innen pedig Kittanningba fog szerdán menni, a hol szerdán éjjel, a másnap felakasztandó Dudás Ferenc társaságában fogja tölteni, (a kit gyilkosság miatt ott kötélhalálra ítélték) hogy innen, ennek akasztásától csütörtökön délután McKeesport érintésével Star Junctionba utazék, hívei meggyóntatása végett. Így megy egy Amerikában működő pap élete.*

Éljenek a pogrányi hithű katholicusok. Folyó hó 7-én Pogrányban Majthényi Géza főszolgabíró elnöklete alatt megtartott községi képviselő testületi ülésen 8 szavazattal 4 ellenében (Verő Zsiga, Adler Mór, Lax Samu, Engel Samu, ki Pozsonyból érkezett, mindnyájan izraeliták) határozatilag kimondották, hogy a községi róm. kath. iskolát az állam kezelésébe át nem adják. — A püspök úr ő méltósága kegyes adományát 2000 koronát a hitközség lelkesedéssel és köszönettel vette.

Tunnel a gibraltari szoros alatt. Párisban most egy részvénytársaság van alakulóban, melynek feladata egy alagutat építeni a gibraltari szoros alatt. A tunnel hossza 41 kilométer, vagyis körülbelül Érsekújvártól Üzbégig. A tengerszoros ott Gibraltárnál ugyan csak 32 kilométer széles, de a minthogy az alagutat mélyen kell vezetni a tenger feneké alatt, így összesen mintegy 9 kilométert halad a tunnel a szárazföld alatt, mielőtt a tenger feneké alá kerülne. A szorosban a tenger legnagyobb mélysége 396 méter, s itt a fenék alatt még 44 méter mélységben fog haladni a vonat. A tervező mérnök Jean Berlier, s az alagut építési költsége 123 millió frank. A tunnel Vaquerosból (Spanyolország) Tangerbe (Marokko) menne. Minthogy azonban a két földrészt csupán vasutal összekötni nem igen fizetné ki magát, a részvénytársaság csatlakozó vasuti vonalakat akar létesíteni Marokkóban, melyek egyrészt behálózna az országot, másrészt pedig egyenes vasuti összeköttetést létesítenének Algir vasutjaival, melyek Franciaországra oly fontosak. Ezek a csatlakozó marokkói vasutak újabb 119 millió frankba kerülnek. Párisban roppant nagy az érdeklődés az új vállalat iránt.

Talált imkönyv. Egy Nyitrán az utcán talált imádságos könyv átvehető Plébánia-utca 22. sz. a. a tulajdonos által.

Szőlővesszők kiosztása Nyitrán. A Nyitra megyei Gazdasági Egyesület Nyitra vármegye szegény szőlőgazdái részére a földmívelésügyi m. kir. miniszteriumtól nagyobb mennyiségű kedvezményes áru vadvessző és oltványoknak engedélyezését kérelmezte. Az egyesület ezen felterjesztésére a földmívelésügyi Miniszter Nyitra vármegyének kedvezményes áron való kiosztás céljából 145 ezer több fajtajú vesszőt és 15 ezer darab gyökeres fajoltványt engedélyezett. A kiosztásra került összes oltványok és 130 ezer vadvessző, a nyitrai m. kir. szőlőtelepen termett. A szétosztás e hó 14-én történt Katócz Simon m. kir. borászati és szőlészeti felügyelő és Velcsey József gazdasági egyleti titkár jelenlétében. A kiosztásnál észlelhető volt vármegyénk kis szőlőgazdáinak törekvése, amennyiben szívesen fogadták el a vadvesszőt is, holott sok vidéken csupán kész oltványokat hajlandók átvenni, ebből is látszik, hogy kis gazdáink maguk is tanulnak ojtani s minden alkalmat felhasználnak arra, hogy a phylloxera által kipusztított szőlőiket ismét helyreállítsák. Ezen szőlővesszőkből csakis azon szőlőtulajdonos kaphatott, akinek forgatott földje volt, amely körülményről az osztó-bizottság már előre tájékozást szerzett.

„Tolvaj fufang“. Ilyen cím alatt Mihályfalvy I. fővárosi szerkesztő változatos egyveleget állított össze a tolvajok, csalók, pénzhamisítók, zsebmetszők és egyéb hasonszörű felebarátaink különféle fufangjairól. Hiába ez a kenyér is nehéz, az emberek most jobban vigyáznak a zsebükre, a tolvajnak, csalónak is mindig valami újat kell kigondolni, — ha tiszteségesen megélni akar. Az újságok az által, hogy a tolvajok fufangjait leírják, mindinkább megnehezítik azok életét és újabb meg újabb ötletekre kényszerítik, amelyek e könyvben bőségesen vannak ismeretve. A „Tolvaj fufang“ rubrika ugyanis egyik legérdekesebb rovata a Törvényszéki és Rendőri Ujságnak, s annak termékei összegyűjtve a fenti cím alatt kellemsen szórakoztató és tanulságos olvasmányt nyújtanak. Habár egynéhány drasztikus kifejezés el is maradhatott volna. A könyv megrendelhető a Törvényszéki és Rendőri Ujság kiadóhivatalában Budapest, VIII., József-körút 41. Ára 2 kor. 40 fill.

KIKOLCSONOZNI NEM SZABAD

Jó tanács. Mindazoknak, kik pázsítot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be *Mauthner Ödön* csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a „Sétatéri”, vagy a „Margitszigeti” fűmagkeveréket. Ezeket már 29 éve szállítja *Mauthner* Budapest és a Maéigsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétaterei részére.

Európai gyökeres és sima nemes vesszők a legolcsóbb árban, teljesen fajtisztán, igen szép, gyökeres, jégverés és más hibától mentes, a legkiválóbb negyvennégy bor- és csemegefajok. Két éves gyökeres vessző, százhuszezer. Egy éves gyökeres, hatszázezer. Sima, ötszázezer. Gyökeres fásoltvány, nyolcszázezer. Sima zöldoltvány, négyszázezer. Színes fénynyomatu díszes árjegyzéket bárkinek is ingyen és bérmentve küld az „Ermelléki első szőlőoltvány-telep”, Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid, melynek lapunk mai számában megjelent hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

Figyelemre méltó! Az építkezési idény kezdeténél célszerű az általános ismert *Kronsteiner Károly* gyári cégére, Bécs, III., Hauptstrasse 120. a figyelmet felhívni, melynek gyártmánya, viharmentes homlokzatfestéke, folyton növekvő kegyeltségnek örvend az összes e szakba vágó érdekkörökben! A dús tartalmú mintakártyát, mely 6 új szecesszióz számmal lett bővítve, ne mulassza el senki beszerezni.

A boldogult Kneipp páter érdeme volt az, hogy ő hívta fel legelőször az általános figyelmet az egészségileg oly értékes malátá kávéra, a melyet azután *Kathreiner* egy sajátos találmánya által a babkáv izével oly kitűnő módon előállított. Ebben még ma is lényegesen különbözik ez az egyedül valódi „Kneipp-kávé” minden egyéb hasonló gyártmánytól, és ez okból *Kneipp* páter egyedül és minden időkre a *Kathreiner* céget ruházta fel a joggal, hogy a *Kathreiner*-féle *Kneipp* malátá kávéja részére az ő nevét és arcképét védjegyjül használhassa. Ennek dacára mégis a közönség hátrányára egyszerűen pörkölt árpát vagy malátát árusítanak hamisan „Kneipp-kávé” gyanánt. Ettől óvandó, kérjük mindig határozottan a valódi „Kathreiner-féle” *Kneipp*-malátá kávé az eredeti csomagokban, melyek a *Kneipp* páter védjegyet és a *Kathreiner* nevet viselik.

Értesítés. Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a czípszét *ortopédiai* rendszerének terén szerzett hosszú gyakorlatom és tapasztalataim után most azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a küszöbön lévő zsolnai kiállításon részt vehetek. Ennélfogva bátor vagyok i. t. pártfogóim b. figyelmét felhívni s egyuttal kérni, hogy bárminemű megrendeléseiket minden kivitelben — bármily lábakra — ezuttal különösen szíveskedjenek eszközölni, miután a mérték után s kiváló gondadal, lelkiismerettel készítenő munkáimat a zsolnai kiállításon is bemutatom. A n. é. közönség b. pártfogását kérve, maradtam tisztelettel *Sulgán András* cipész, Nyitrán.

CSARNOK.

A turnai r. k. plebánia története.

Közlő: **Ch. J. dr.**

(Folyt.)

Midőn a török-tatár hordák közeledtek (1663.) nemes *Virághy Gáspár* egyházatya nagyobb biztonság kedvéért mindakettőt a trencsényi várba vitte. Később *Bársony Andrásné* (előbb *Marsovszky Mihályné*) lutheranus lefoglalta az ezüstműlöt, s értékesítvén azt, az arát a török fogságba jutott második férje kiváltására fordította. Kérdőre vonatván a vizitáló kath. főesperes által azt felelte, hogy a kehelyhez szükségelt ezüstöt az ő első

férje adta, tehát joga volt nagy szerencsétlenségében azt saját hasznára fordítani. Persze azt nem vette tekintetbe, hogy az egyház is áldozott a kehelyre t. i. három aranyat a megaranyozásra és tíz forintot a munkáért. Ezen kehely akkor készült, mikor a turnai egyház még lutheranus volt, luth. isteni tisztelet számára, amint az adakozó is lutheranus volt. Mi köze volt tehát kath. főesperesnek a kehelyhez? Előre becsátom, hogy egy kath. templomnak a felszerelése ötször is akkora, mint egy luth. imaházé. A mi értékes lehet az utóbbiban, az redukálódik e három tárgyra: kehely, feszület és gyertyatartó. Kath. templomban van ezeken kívül még szentségtartó, ciborium, ereklyetartó és többé-kevésbé értékes misemondó ruha, s rendszeren több oltár, teljesen felszerelve az isteni tisztelet tartásához. Midőn a lutheránusok a XVI. században elfoglalták a kath. templomokat, hatalmukba kerítették összes felszerelésüket is. A minék hasznát vehették, természet: kehely, feszület, gyertyatartó, azt olyan számban, a milyenben szükségök volt reá (csak egy oltárunk van) meg is tartották, a többit — azt saját céljaikra használták fel. Mikor a templomok ismét a katolikusok kezébe vissza kerültek, mit találtak bennök? Vajmi keveset, a mint azt már maga a luth. isteni tisztelet hozza magával. Száz eset között kilencvenötben még azon tárgyak voltak, melyeket a katolikusoktól elvettek s legfeljebb öt esetben akadunk olyan tárgyakra, melyek már luth. hívők bőkezűségének köszönhetők eredetüket. Ezen esetet csak azért hoztuk fel, hogy megértsük, milyen mértékben van joguk a lutheránusoknak a katolikusokra panaszkodni, ha egyik másik általuk szerzett tárgy kath. kezekbe került.

Milyen védszentje volt a templomnak régente, nem tudjuk; 1675-ben a főoltár képe *Krisztus* dicsőséges feltámadását ábrázolta. Csak azért kételkedem, hogy sz. Mártonnak lett volna följánlva régente, mint jelenleg, mert a sokkal régiebb, de oly közel fekvő n.-biróci templom is sz. Márton tiszteleté patrónusának.

Érdekes megtudni, hogy a kegyurak hogyan bántak néha templomaik birtokával a régiebb időben. A turnai templomnak 1675-ben volt 30 quart szántóföldje s jó sok rétje. Ezen réteget évek óta *Illésházy*, a kegyúr, ingyen használta, úgy látszik azon a címen, hogy visszafoglaláskor elegendő — de csak ép elegendő — ruhával látta el a templomot. De ezen kívül, mint a főesperes panaszkodik, a ruháért még egy ezüst pacificalét (feszület) és egy ezüst kelyhet is akart elvinni a templomból. Úgy bánt a hívőkkel is. Előbb szorította, hogy a leégett paplak fölépítéséhez mielőbb hozzák össze a fát, midőn az megtörtént, *Fejérpataky* Sándor uradalmi tisztartó szépen szekereire fölrakatta és a grófi épületekre felhasználta.

Turnának fiókközsegei: *Nagy-Biróc*, *Apáthy*, *Bella*, *Bobrovník*, *Rozvady*, *Kis-Sztankóc* és *Szedlicsna*. 1753-ig *Szelec* is ide tartozott.

Nagy-Biróc egykoron plebánia volt és pedig már a XIV. század elején. Az azon időből származó pápai tizedjegyzék *Bur* és *Bir* nevek alatt említi, *Kelemen* nevű plebánosa tized fejében tizenhét garast fizetett. 1528-ban *Kryvonosz Miklós* volt a plebánosa; 1568-ban pedig *András* nevű pap. A reformatiót *Schindler János* hozta be s innen Turnára meg *Szelec*re is kiterjesztette.

1586-ban *Forgács Imre gr.*, *Czaban Mihályt* ordináltatta *Wittenbergben* *Biróc* számára s midőn ez *Trencsénybe* távozott *Rajmannus Pál* lett utódja. 1608-ban ez is *Trencsénybe* ment át, 1614-ben pedig *Bobrovníkon* telepedett le. *Rajmannusnak* *Birócon* diakonja volt *Velics Mihály* személyében. 1662-ben *Forgács Mária grófnő*, *Illésházy György* hitvese eltávoztotta innen *Kuschlabiades György* pástort és a plebániát a katolikusoknak adta át.

Rákóczy Ferenc felkelése idején egy időre ismét a lutheránusok kezébe került, kik bizonyos *Szabadka Jánost*, máskülönbben kertészt, pástornak állítottak a plebánia élére. *Fiókközségnek* véglegesen, a plebániái jogok beszüntetésével, az egyházi főhatóság *Kaprányi turnai plebános* (1737—1757) alatt tette meg. *Temploma* régi időtől *touri sz. Mártonnak* volt szentelve s a legrégibb *visitatio* szép épületnek mondja. 1663-ban a törökök majdnem teljesen lerombolták. Nagyon lassan haladott a restaurálása 1699-ig elhúzódott, azonban a templom szép ruháját, melyet a *Ruttkay* család őrzött, még akkor sem láthatta a főesperes. A templom alatt két sírbolt volt: *Bársony családé*, 1829-ben már földdel betömve és *Mattyasovszky* családé, melybe az egyház jótévedt ingyen, másokat 3 frt. lefizetése mellett temették. A temetőben még *Omaszta* családnak is külön sírboltja volt. Jelenleg a templom védszentje sz. *Vendel*. *Nagy-Birócnak* mint plebániának következői filái voltak: *Apáthy*, *Bobrovník*, *Rozvady*, *Kis-Sztankóc*, *Szedlicsna* és *Nozdrkóc*.

(Folyt. köv.)

Alkalmi butorvásárlás

Az üzlethelyiségek átalakítása következtében valamennyi raktáron levő butorok a saját beszerzési áron alul eladatnak.

Ifj. KÖCK ANTAL utóda

butorüzletében,

Nyitra, Tóth-Vilmos-u. 10.

Legmegbízhatóbb cég!!

SULGÁN ANDRÁS

cipész

a nyitrai 14. honvéd-gyalogezred tisztikari szállító
Nyitrán, Megyeház-utca 10.

Készít mindennemű cipőket a legjobb anyagból a legelegánsabb kivitelben **ortopédiai rendszer szerint.**

Továbbá készít tisztí lovagló csizmát mérték után a legelőnyösebb feltételek mellett. — Készítményeit kívánatra a zsolnai iparkiállításra is előállítja saját cipész-műhelyében.

Gyors és pontos kiszolgálás!

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR
Kronsteiner Károly Bécs, III. Hauptstr. 120.
(saját házában).

Aranyérmekkel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E viharmentes homlokzat-festékek, melyek mészből földhatók, száraz állapotban, 1 oralakban és 46 különböző mintában kilónként 16 krtól fölfelé szállítanak és a mi a festék színtisztségét és tartósságát illeti, azonos az olajfestékekkel.

200 korona jutalék utánzások kimutatásáért.
Mintakártya, ugyszintén utasítás kívánatra ingyen és bérmentve.

Előnyös tőketörlesztéses jelzálog-kölcsönök!

A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete a tőketörlesztéses jelzálog-kölcsönökre nézve legújabbán a következő rendkívül előnyös föltételeket állapította meg:

1. Kölcsönt ad már 600 koronától kezdve.
2. Kölcsönt ad kívánatra úgy, hogy a kölcsönvevő a teljes összeget kapja meg készpénzben leolvastva (s nem záloglevelekben).
3. Kamatok címén sem történik levonás, mert a részletek mindig félévénként utólag fizetendők.

4. A kölcsön fölvehető 20, vagy 30, vagy 40, vagy 50 évi törlesztésre, mely esetekben a törlesztési hányad (tőke és kamat együtt véve) 5-26%-8%-ig változik.

5. A kölcsönt az adós bármikor fizetheti vissza akár egészben, akár részben, anélkül, hogy ezért külön díjat vagy térítést fizetne, csak köteles félévvel előbb fölmondani.

6. A becslési adatokat az intézet önmaga, saját költségén szerzi be és csak a kölcsönből vonja le.

7. A jól fölszerelt kérvények nyole nap alatt okvetlenül érdemleges elintézt nyernek.

A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete Nyitra székhelylyel egy vidéki képviselőt állított fel s ennek — a szomszéd megyék határos területeire is kiható — vezetésével

MÉREY LAJOS nyitrai ügyvéd urat bizta meg, kihez a kölcsöntkérő ügyfelek teljes bizalommal fordulhatnak s tőle minden további fölvilágosítást díjmentesen nyerhetnek.

KISBIRTOKOSOK ORSZ. FÖLDHITELINTÉZETE.

Magánmérnöki iroda.

Bitsánszky Kornél okl. mérnök Zsolnán, a trencsényi kir. Törvényszéknek kinevezett mérnök-szakértője, elvállal birtokrendezéseket, tagosításokat, továbbá vízügyi-, hid- és utépítési tervek elkészítését stb. valamint kisebb utánméréseket is.

3-3.

Szőlőlugast ültessünk

minden ház mellé és házi kertjeinkben.

Erre azonban nem minden szőlő alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert meg kell bírnia a megfagyást, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol igaznak

alkalmasságukat ültettek, azok lövén eljutják hozukat az egész szőlőérés idején a legkiválóbb minőségű és más edes szőlőkkel.

A szőlő hazánknak mindenütt megterem s minden olyan ház, melynek a mellé a legcélszerűbb gondossággal felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekesebb díszé anélkül, hogy legkevésbé helyet is el foglalna az egyébre használható részekből. Ez a leghálódosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

• A fajok ismertetésére vonatkozó szíves ényymatu katalógus bármikor ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. • Felmélti első szőlőültetvénytelen Nagy-Károly, u. p. Székelyhid.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **Nyitrán, Tóth Vilmos-u. 15. sz. a.** (őzv. Fekete István-féle házban) a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

épület- és műlakatos-műhelyt

nyitottunk. — Támaszkodva a fővárosban szerzett több évi tapasztalatunkra, abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a n. é. közönség minden igényét teljesen kielégítsük.

Elvállalunk mindenemű és néven nevezendő e szakba vágó munkát, u. m. folyosó-, lépcső- és sárga-rácsokat, takaréktűzhelyek vasszerkezetű munkáit, csiga-lépcsőket stb. igen jutányos áron.

A n. e. közönség becses partfogását kérve, maradunk

kiváló tisztelettel

PAUER és JURCSÓ

épület- és műlakatosok.

3-3.

Hímző-munkákra kiválóan alkalmas

Pfaff-VARRÓGÉPEIT

ajánlja

Szlávik Konstantin

== Nyitra, Plébánia-utca 4. szám. ==

A Pfaff-varrógépek — eltérőleg egyéb gyártmányoktól — acél-alkatrészekből állanak az utolsó csavarig.

Erős anyagok feldolgozására, mint ipari gépek első helyen állanak. Tartósságuknál fogva hosszú időre szóló irásbeij jótállást biztosítok.

Javításokat elfogadok.

Kiváló tisztelettel

Árjegyzék ingyen.

Szlávik Konstantin

mechanikus, optikus.

27. 1903. végreh. szám.

Arverési hirdetemény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nyitrai kir. 1903. évi V. I. 13. számú végzése következtében Mérey Lajos nyitrai ügyvéd által képviselt Hischer Sándor javára Hecht Ede nagymőkei lakos ellen 366 kor. 16 fill. és járulékaik erejéig 1903. évi február hó 4-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 17.700 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: marha és birkaállomány, gazdasági eszközök és egyéb ingók nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nyitrai kir. járásbíróság 1903. évi 13/2. számú végzése folytán 366 kor. tőkekövetelés, ennek 1902. évi november hó 9. napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 313 kor. 42 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Nagymőken és Csehin leendő eszközzésére 1903. áprili hó 28. napjának délelőtti 9 órája határidőül kitzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el foguak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nyitra, 1903. évi április hó 3. napján.

Vály Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

HIRDETÉSEK
"NYITRAMEGYEI SZEMLE"
részére jutányosan felvételnek.

Mc. Cormick Harvesting Machine Company

(Chicago-i aratógépgyár.)

KNECHT J. E., igazgató.

Budapest, V., Váci-út 30.

Katalógusok ingyen és bérmentve.

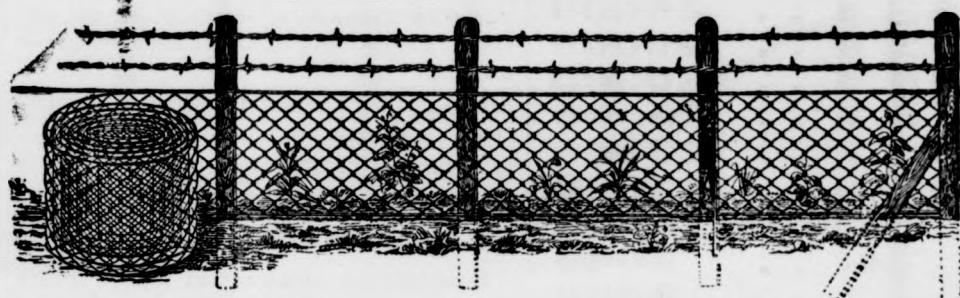
Felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Gyártmányok: Kévektőgép, „Daisy” marokrakó aratógép, fűkaszálgép, szénagyűjtő gereblye és „Manila” kévektőfonal gyártmányai.
Évi gyártmány 362.000 gép. Képvisező: Veró Sándor úr.

PÁZMÁNDI JÓZSEF

Legolesőbb kerítéssodrony-fonó és szövőipar

NYITRÁN, Tóth Vilmos-utca 32. szám alatt.

Saját készítményű gép-sodrony-fonatok vadaskertek, szőlők, nyaralók, parkok, gazdasági épületek, kerti pavillonok, sírhelyek stb. bekerítésére.

Továbbá: gyep- és virág-diszkerítések; föld, kavics és kőszén-áthányó rosták, rézzel befúttatott acél matracfonatok és lábtörlők, réz, vasszövetek és bakkerfonatok gazdasági célokra;

ugyszintén kék és zöld ablak-légyszövetek, arevédők, szőlőbogyózó rosták, szikra fogók, tyukketrecek és mindenféle sodronyfonás, úgyszintén dobok és dob-bőrök készítése.

Kiváló tisztelettel

Pázmándi József.

BOR-ELADÁS!

Sajáttermésű hegyiborok

1888. évi zabori „Grany Gohér” 100 liter 35 frt.

1900 évi zabori „Rizling” 100 liter 38 frt.

1901. évi zabori „Furmin” 100 liter 28 frt.

1902. évi zabori „Furmin” 100 liter 22 frt.

Boraim tisztaságáról és kitűnő minőségéről mindenkor szavatolok — mintával készségesen szolgálhatok.

PÉCS EDE,

4-10.

szőlőbirtokos.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti káinitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24% kén-savas káli tartalommal,

Stassfurti káitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kén-savas káli tartalommal,

Kovasavas káilit

(dohánytrágyázásra), továbbá

mindennemű egyéb műtrágyaféléket, azonkívül

Rézgálicot (98-99%)

elismert kitűnő minőségben legolesőbban szállit a

„HUNGÁRIA” műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

JEGYZÉKE az
55,000 nyereménynek.
Legnagyobb nyeremény a legszorosabb esetben:
1.000.000 korona.

1000.000 Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsoltatnak és készpénzben fizetendők.

1	Jutalom	600000
1	nyer. á	400000
1	" "	200000
2	" "	100000
1	" "	90000
2	" "	80000
1	" "	70000
2	" "	60000
1	" "	50000
1	" "	40000
1	" "	30000
3	" "	25000
3	" "	20000
5	" "	15000
36	" "	10000
67	" "	5000
3	" "	3000
437	" "	2000
503	" "	1000
1528	" "	500
140	" "	300
34450	" "	200
4850	" "	170
4850	" "	130
100	" "	100
4350	" "	80
3350	" "	40
55,000	nyer. és jut. kor. összegben	14.459,000

Kiváló szerencse
TÖRÖK-nél.

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk.
Tíz millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrabecsült vevőink.

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

110,000 sorsjegy 55,000
pénznyereménnyel sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen **Tizennyháromezer** **459.000** koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I-ső osztály **eredeti sorsjegyeinek** tervszerű betétjei a következők:

egy nyolcad (1/8) frt	—,75	vagyis	150	korona
egy negyed (1/4) "	1,50	"	3.—	"
egy fél (1/2) "	3.—	"	6.—	"
egy egész (1) "	6.—	"	12.—	"

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **pénz beküldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb

f. é. április hó 27-ig

bizalommal hozzánk küldeni.

Török A. és Tsa.

bankháza Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főáruháza osztálysorsjáték osztályai: **Főüzlet: VI., Teréz-körút 46 a. Fiókok: 1. Váci-körút 4. 2. Múzeum-körút II. 3. Erzsébet-körút 54.**

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. és TÁRSA bankháza Budapest.

Kérek részemre _____ I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyét a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Pontos cím:

Az összeget _____ kor. összegben utánvételezni kérem
— postautalvánnyal küldöm — mellékelem bankjegyekben (bélyegekből). — A nem tetsző törleendő!

ZARÁNDOKLAT LOURDES-BA. Főt. Kompánek József nagy-sztricei esperes-plebános felkivezetése alatt f. évi május 22-én Budapestről zarándoklat indul Lourdes-ba, mely június hó 9-én érkezik vissza.

Árak:

I. oszt.	490 kor.	} 8 napi elsőrendű ellátással, és pedig 4 napig uton, 4 napig Lourdes-ban, továbbá a vasutól lakásig (s viszont) tartó idő alatt.
II. "	370 "	
III. "	210 "	

Jelentkezni lehet ft. **Kompánek József** esp. pléb. urnál, **Nagy-Sztrice, Trencsén-megye.** Jelentkezésnél előlegként küldendő 50 korona. Tüzetesebb felvilágosítással ezügyben szívesen szolgál.

Beszéds János főrendező,
Budapest, VIII., Práter-utca 65. I. em. 16.

Rendelje meg

ingyen és bérmentve
illusztrált árjegyzékemet
több mint 500 ábrával
óra, arany, ezüstnemű
és zeneművekről

Konrád János

óragyár és árukviteli ház
Brux 2II. sz. (Csehország).

1896. évi orsz. kiállításon díjjal kitüntetve

JUHARI ÉS FURDA

templomfestők

Nyitrán, Káptalan-utca 17. sz.

Ajánljuk a nagyérdemű közönségnek
ujjonnan kibővített és

templomfestészet

céljaira a legtökéletesebben berendezett üzletünket, melyben **templomok festését, oltárok és képek renoválását, valamint új oltárképek festését, szobrok polichromirozását** s ezeknek ugy középkori, mint legújabb stíliú kidolgozását **jutányos árak mellett** elvállaljuk.

Kiváló tisztelettel

11-25.

JUHARI ÉS FURDA,

templomfestők.

Költségeloirányzatok és tervezetek ingyen.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.